

Levensloopontwikkelingen in het zelfbeeld van hoogbegaafden

Samenvatting van de masterscriptie door Janet van Horssen, levensloopspsychologie, Open Universiteit, december 2015

Zelfbeeldvorming is een levenslang proces en vindt plaats in de sociale context. Het zelfbeeld wordt gevormd op basis van zelfreflectie en sociale vergelijking en staat onder invloed van verschillende factoren. Het zelfbeeld is belangrijk voor de zelfregulatie en heeft invloed op het psychologisch welzijn. Door een asynchrone ontwikkeling wijkt de ontwikkeling van hoogbegaafden af van de gangbare patronen. Hoewel wordt gedacht dat hierdoor een adequate en positieve zelfbeeldvorming problematisch is, is hiernaar nauwelijks onderzoek gedaan. Dit onderzoek is een eerste verkenning naar levensloopontwikkelingen in het zelfbeeld van personen die op volwassen leeftijd als hoogbegaafd zijn geïdentificeerd. Voor dit onderzoek werd het levensverhaal van acht personen, die op volwassen leeftijd als hoogbegaafd zijn geïdentificeerd, geanalyseerd volgens een narratieve analysemethode.

De resultaten laten zien dat levensloopontwikkelingen in het zelfbeeld van deelnemers aan dit onderzoek het best kunnen worden begrepen vanuit het samenspel van de aan- en afwezigheid van belemmerende en bevorderende factoren, de kwaliteit van sociale interacties, individuele persoonskenmerken, de opeenstapeling van levenservaringen en de betekenis die men geeft aan de eigen hoogbegaafdheid. Onder invloed van veranderingen in het zelfbeeld gedurende de levensloop neemt het psychologisch welzijn op verschillende domeinen toe. Het welzijn op het domein positieve relaties met anderen neemt in verhouding matig toe. Dit heeft te maken met mechanismen rond (zelf)stigmatisering.

Concluderend kan gezegd worden dat levensloopontwikkelingen in het zelfbeeld van hoogbegaafden lijken af te wijken van de gangbare ontwikkeling. Hoogbegaafdheid speelt hierin een belangrijke rol. Hoe groot de invloed van hoogbegaafdheid is, is deels afhankelijk van de betekenis die men geeft aan de eigen hoogbegaafdheid.

Er wordt gewerkt aan een wetenschappelijke publicatie van dit onderzoek.

Contact:

Buro van Horssen, janet@burovanhorssen.nl